

חברים יקרים,

ראש השנה. תחילתה של שנה עברית חדשה.

שם מעניין, "**ראש השנה**", עם מנהגיו התמוהים - שופר ופרי מפתה ומתוק...

"**ראש**", במובן של התחלה, כמו המילה "**ראשון**". אבל "**ראש**", גם במובן שהכל בראש... ללא הראש לא היו מחשבות, ללא המחשבות לא היו רגשות, וללא הרגשות לא היו חוויות, וללא החוויות לא היה זמן, וללא הזמן לא הייתה שנה ולא היו שנים ולא הייתה מציאות. "**שנה**", מלשון **שינוי**.

ראש שנה, אם כן, הוא **תחילתו של השינוי**, או לחילופין, רמז לכך שכל **שינוי מתחיל בראש**.

ראש השנה כאילו מזמין אותנו: השתנו, השתנו!

ואל ההזמנה לשינוי מצטרף השופר של ראש השנה. "**שופר**", מלשון שיפור.

השופר קורא לנו: **השתפרו**, השתפרו! תשתנו, אבל לטובה!

אבל רגע... יש עוד אפשרות:

"**שנה**" היא גם מלשון "**שינון**", כלומר חזרתיות, ההפך הגמור משינוי!

ואז, **ראש השנה** הוא בעצם רק **תחילתו (ראש)** של עוד מחזור, ומה שהיה הוא שיהיה, וחוזר חלילה.

שינוי או שינון? שיפור או מחזוריות? זאת השאלה של ראש השנה.

ראש השנה הוא בדרך כלל הזמן הזה בשנה שבו אנחנו מחליטים החלטות הרות גורל בנוגע לחיינו. אנחנו מבטיחים לעצמנו להשתנות, מבטיחים להשתפר. חלק מההחלטות אולי מתממשות. רובן מתמסמות.

עם השנים זוחלת לה תהיה אל הלב, האם אנחנו באמת משתנים? האם באמת משתפרים? האם אפשר בכלל להשתנות? האם צריך להשתנות? האם חייבים להשתפר? או שמא נועדנו בעיקר לשנן שוב ושוב את אותם הדפוסים?

המלך שלמה, החכם באדם, אמר - ספק ביאוש, ספק בקריצה, ספק בחדווה של התגלות - (קהלת, א, ב-ט) "**הַבֵּל הַבָּלִים הַכֹּל הַבָּל... דוֹר הַלֶּךְ וְדוֹר בָּא, וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת. וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְבָא הַשֶּׁמֶשׁ, וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף, זָרַח הוּא שֵׁם. הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן, סוֹבֵב סִבְב הוֹלֵךְ הָרוּחַ, וְעַל סִבְיַתָיו שֵׁב הָרוּחַ. כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנו מְלֵא. אֵל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הַלְכִים שָׁם הֵם שָׁבִים לִלְכָת... מֵה שֶׁהָיָה הוּא שֶׁיְהִיָּה, וּמֵה שֶׁנֶּעֱשָׂה הוּא שֶׁיִּעֲשֶׂה, וְאֵין כָּל חֵדֶשׁ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ."**

קהלת הגיע לתובנה הזאת בגיל מופלג. מה קרה לו לעת זקנה? האם הוא היה מאוכזב מחייו? האם הוא חש חמצה? האם חש צער על כל מה שקיווה שישתנה וישתפר, אבל בדיעבד הסתבר, שמאומה לא השתנה ודבר לא השתפר?

או שמא הוא בכלל גילה סוד עמוק על ערש דווי, אותו הוא מנסה להעביר אלינו - תשכחו משינוי! אין דבר כזה!

באחד השירים היפים של יהודה עמיחי - "אבי היה אלוהים" - הוא מזכר איך אביו, על ערש דווי, לחש באוזנו שני דיברות נוספים על העשרה המוכרים:

הדבר האחד-עשר, "לא תשתנה" והדבר השנים-עשר, "השתנה, תשתנה"

מה משתנה ומה לא? מי משתנה? ואיך?

עם חלוף השנים הולכת ומתפשטת בי ההכרה המנחמת והמרגיעה, שבעצם, לא באמת **חייבים** להשתנות. לא **מוכרחים** להשתפר. אפשר - אם רוצים - אבל לא חייבים! אפשר - אם זה באמת נכון ואם זה הזמן המתאים - אבל גם אם לא, אנחנו בסך הכל די בסדר בדיוק כפי שהננו.

המחשבה הזאת - שמשוהו חייב להשתנות - היא לחישה עתיקת יומין, היא לחישה של הנחש הקדמוני, שזוחל לו - כן, עדיין זוחל לו - במרחבי הגן שלנו. הוא לוחש לנו, מפתה ומזרז אותנו: השתנו! השתפרו! אתם מסוגלים! אתם יכולים! היו כאלוהים! היו יותר יפים, יותר חכמים, יותר מקסימים, וכמובן, יותר עשירים. שהרי, אם אתם מסוגלים ליותר, לא חבל לבזבז כישרון?

הנחש הקדמוני לא הולך להיעלם מחיינו. הוא כאן כדי להישאר. הבורא שברא אותנו ברא גם אותו. גם הוא חלק מהתכנית. הנחש ימשיך לזחול בגננו, וימשיך להריח את נקודות התורפה שלנו, ובנקודות הללו בדיוק הוא ילחש את לחישה, יפתה אותנו בהבטחותיו המתעתעות: אתם יכולים להיות הרבה יותר, כל כך הרבה יותר; אתם חייבים להשתנות, מוכרחים להשתפר. כדאי לכם - כי תהיו כאלוהים!

הנחש עיצב את החברה המערבית - לטוב ולרע. אנחנו חברה שנוגסת מהפרי מפעם אחר פעם, ופעם אחר פעם אנחנו בהלם כשנאנחנו נזרקים מהגן.

עד שיום אחד אנחנו עוצרים, ואומרים לנחש: "אתה יודע מה? הכל בסדר! הכל בסדר בדיוק כפי שהוא!" נכון, השמש זורחת והשמש שוקעת ותמיד שבה אל מקומה, וזה ממש בסדר! גל רודף גל, ובסוף הם כולם שבים אל הים, וזה ממש בסדר! פעימת לב תמימה באה אחרי פעימת הלב התמימה שקדמה לה, והכל ממש בסדר!

ואז, קורה דבר מופלא!

באורח פלא - זה לא פחות מנס - כשכבר לא חייבים להשתנות... קורים שינויים! לאו דווקא השינויים שחשבנו. או ליתר דיוק, לא השינויים שחשבנו. שהרי, מה אנחנו מבינים בשיפורים??? מה אנחנו בכלל יודעים על מה צריך לקרות??? מי שמנו לקבוע איך יתפתחו הדברים???

החיים משתנים. הם כל הזמן משתנים - לפעמים מעט ולאט, לפעמים הרבה ומהר. דווקא כשאנחנו מרפים, דווקא כשאנחנו מקבלים, דווקא כשאנחנו מתמסרים, דווקא כשאנחנו מתרככים, אז קורים השינויים ש"צריכים" לקרות. כשאנחנו מרגיעים מעט את לחישה הנחש, וזזים מעט מהדרך, מתרחשים השינויים החשובים ביותר!

שינוי אורגני מתחיל מאישור - אישור של עצם היותנו, אישור של מהות קיומנו.

הנחש שונא שאנחנו מאשרים את עצמנו! "לא!" הוא זועק, "השתגעתם??? עליכם להשתנות! אתם חייבים להשתפר! השמים הם הגבול! היו כאלוהים!". אנחנו כל כך רוצים שדווקא הנחש יאשר אותנו - כי האישור שלו יאשר שסוף כל סוף הגענו! שסוף כל סוף הגשמנו את הפוטנציאל הטמון בנו.

השנה אחל לנו רק ברכה אחת. שלא נחכה יותר לאישור של הנחש - כי האישור הזה לעולם לא יגיע! וגם לא לאישור של בני הזוג - גם הם רוצים שנשתנה - גם לא של ההורים, וגם לא לאישור של הבוס.

העבודה שבלב:

האישור הזה הוא מתנת החיים הגדולה ביותר שנוכל להעניק לעצמנו החג! האישור הזה, הוא הוא ראש השינוי. ממנו מתחילים כל השינויים שבאמת "צריכים" לקרות.

זאת העבודה שלנו. אין עבודה אחרת. ולא, היא אינה עבודה קלה כלל וכלל. היא קשה יותר מכל הדיאטות, מכל מכוני הכושר, מכל התארים שנרכוש, מכל הידע, ומכל שאר המאמצים שלנו להשתנות ולהשתפר.

אישור היותנו, אישור מהותנו, הוא ה"תשובה" שאנו מבקשים לעצמנו בעשרת ימי התשובה שבפתח. שהרי, אם לא אל המהות הטובה שלנו, לאן בדיוק נשוב????

יורם טהרלב - בלחן של קובי אשורת, ובקולה של חווה אלברשטיין האגדית - יסכם את הדרשה במילותיו הכל כך מדויקות (נו, עם שם כזה, איך אפשר שלא לדייק):

**הגעתי לעולם עירום ויחף
פוסע לבד וכושל
עד אשר הציעה לי הארץ הטובה
את מה שנתן לה האל:**

**מים מתוך הבאר
לחם מן התנור
חופן של מלח
ופלח מפרי העץ האסור.**

**אהבתי את השמש ואת המטר
אהבתי אזוב בשבילים
נערה אהבתי שהטל בשערה
והיא כחידה בשבילי:**

מים מתוך הבאר...

**עודני משוטט בעולם הרחב
נצרב בקרה ובחום
לא בניתי ביתי וגם לא אטע לי עץ
רק זאת אבקש עוד לטעום:**

מים מתוך הבאר...

**הגעתי לעולם וכך גם אצא
עירום ויחף ועני
בשמחה אשובה אל הארץ הטובה
שבה אהיה גם אני:**

מים מתוך הבאר...

קבלו זאת כמתנת ראש השנה (לא ממני... מהחיים):

<https://www.youtube.com/watch?v=rmoYXyMB324>